

Erikoishammaslääkärikoulutus
Tampereen yliopistossa
Opinto-opas 2017–2018, 2018–2019

Tämä opas on voimassa 1.8.2017 alkaen. Erikoistuvan opiskelijan koulutusvaatimukset määrittää opinto-oikeuden alkamispäivämäärä.

Sisältö

HAMMASLÄÄKETIETEELLINEN DIAGNOSTIIKKA	5
PÄÄPAINOALUEENA SUURADIOLOGIA	5
Osaamistavoitteet	5
Koulutuksen rakenne ja sisältö	5
Koulutuksen vaatimukset	6
Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet	6
Teoreettinen koulutus	6
Säteilyturvallisuuskoulutus	6
Moniammatilliset johtamisopinnot	6
Valtakunnallinen kuulustelu / Sivuosa-alueen kuulustelut	7
PÄÄPAINOALUEENA SUUN MIKROBIOLOGIA	7
Osaamisavoitteet	7
Koulutuksen rakenne ja sisältö	8
Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet	8
Teoreettinen koulutus	8
Moniammatilliset johtamisopinnot	9
Valtakunnallinen kuulustelu / Sivuosa-alueen kuulustelut	9
HAMPAISTON OIKOMISHOITO ELI ORTODONTIA	10
Osaamistavoitteet	10
Koulutusohjelman rakenne ja sisältö	10
Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet	11
Teoreettinen koulutus	11
Säteilyturvallisuuskoulutus	12
Moniammatilliset johtamisopinnot	12
Valtakunnallinen kuulustelu / Sivuosa-alueen kuulustelut	12

KLIIININEN HAMMASHOITO	13
Osaamistavoitteet	13
Koulutusohjelman rakenne ja sisältö	13
Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet	15
Teoreettinen koulutus	15
Säteilyturvallisuuskoulutus	16
Moniammatilliset johtamisopinnot	16
Valtakunnallinen kuulustelu / Sivuosa-alueen kuulustelut	16
SUU- JA LEUKAKIRURGIA	17
Koulutusohjelman kuvaus	17
Osaamistavoitteet	17
Koulutuksen rakenne ja sisältö	17
Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet	20
Teoreettinen koulutus	21
Säteilyturvallisuuskoulutus	21
Moniammatilliset johtamisopinnot	21
Valtakunnallinen kuulustelu	21
TERVEYDENHUOLTO	22
Osaamistavoitteet	22
Koulutusohjelman rakenne ja sisältö	22
Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet	22
Teoreettinen koulutus	23
Moniammatilliset johtamisopinnot	23
Valtakunnallinen kuulustelu	23

HAMMASLÄÄKETIETEELLINEN DIAGNOSTIIKKA

Hammaslääketieteellisen diagnostiikan koulutusohjelman kokonaispituus on 3 vuotta. Diagnostiikan koulutusohjelmassa pääpainoalueina Tampereen yliopistossa ovat suurradiologia ja suun mikrobiologia. Koulutusohjelman kolmas mahdollinen painoalue on suupatologia, jonka koulutusta Tampereen yliopisto ei tällä hetkellä tarjoa.

PÄÄPAINOALUEENA SUURADIOLOGIA

**Koulutusohjelman vastuhenkilöt: ehl Jorma Järnstedt ja radiologian professori
Kuulustelija: ehl Jorma Järnstedt**

Osaamistavoitteet

Hammaslääketieteellisen diagnostiikan spesialistikoulutuksen tavoitteena on johtaa erityistietoihin ja valmiuksiin sellaisissa tutkimusmenetelmissä, joita käytetään suun ja leukojen alueen sairauksien diagnostiikassa sekä muiden lääketieteessä käytettävien sädetutkimusmenetelmien tuntemiseen. Edelleen koulutuksen tulee antaa tiedot eri menetelmien fysikaalisista ja teknisistä perusteista, laitteistoista sekä erilaisista kuvanmuodostustekniikoista.

Koulutusohjelman suoritettuaan erikoistuva tuntee myös suun ja pään alueella ilmenevät yleissairaudet ja niiden diagnostiikan. Lisäksi spesialistikoulutuksen tulee johtaa tarpeellisiin tietoihin kliinisessä hammaslääketieteessä, suu- ja leukakirurgiassa, suupatologiassa, lääketieteellisessä sädediagnostiikassa ja korvan, nenän ja kaulan alueen sairauksissa.

Opetusohjelma käsittää yleiset opinnot ja suurradiologian erikoisalan sekä sivualueiden opinnot. Opinnot koostuvat teoreettisista ja kliinisistä jaksoista.

Koulutuksen tavoitteena on antaa erikoistujalle valmius:

- hallita alansa sairauksien radiologinen diagnostiikka
- ohjata hammaslääketieteellisen röntgentutkimuslaitoksen toimintaa
- antaa perus- ja täydennyskoulutusta hammaslääketieteellisen diagnostiikan alalla
- tuntee alansa tautien yleisyys, etiologia ja patogeneesi
- tuntee hammassairauksien ehkäisy, diagnostiikka ja hoitoperiaatteet
- hallita alansa radiologisissa tutkimuksissa käytettävät laitteistot ja menetelmät
- osata toteuttaa ja tulkita alansa vaativat radiologiset erikoistutkimukset
- hallita säteilysuojalainsäädäntö ja lakisääteinen laadunvarmistus käytännössä
- kyetä jakamaan oman alansa tietoutta ja osallistua sen kehittämisen ja suunnittelutehtäviin
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon ja kyetä toimimaan yhteistyössä muun hammashoitohenkilöstön kanssa työryhmän johtajana tai sen jäsenenä.

Koulutuksen rakenne ja sisältö

Kolmen vuoden käytännön koulutus koostuu 9 kk terveyskeskuspalvelusta ja hammaslääketieteellisen radiologian 2 v 3 kk erikoistumiskoulutuksesta, josta vähintään 18 kk suoritetaan yliopistosairaalassa.

Koulutuksen vaatimukset

- teoriakoulutuksen suorittaminen
- esitettävä tietty määrä suoritettuja vaativia radiologisia tutkimuksia (lokikirja)
- tehtävä viisi kirjallisuuteen perustuvaa tutkielmaa (2 kirjallisena), yksi kirjallinen vaihtoehtoisesti osallistamalla tutkimustyöhön
- osallistuttava laitoksen seminaareihin

Sivuosa-alueet

Sivuosa-alue suoritetaan suupatologian erikoisalaan liittyvänä sivuosa-alueen kuulusteluna.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa. Toimipaikkakoulutuksia voivat olla esim. seminaarit, kirjallisuuskatsaukset ja luentoesitykset.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Koulutuksen vastuuhenkilö ja erikoistuva hammaslääkäri tekevät koulutussuunnitelman erikoistumista aloitettaessa. Erikoistuva hammaslääkäri pitää erikoistumisalakohtaista lokikirjaa koulutuksensa edistymisestä. Kouluttaja ja erikoistuva hammaslääkäri arvioivat yhdessä kunkin koulutusjakson tavoitteiden toteutumisen ja koulutuksen tuloksellisuuden.

Teoreettinen koulutus

Koulutusta tulee olla yhteensä 80 tuntia. Teoriaopintoihin voi sisällyttää kurssimuotoista koulutusta yliopistojen jatko- ja täydennyskoulutuskeskuksissa, osallistumista kansainvälisiin kongresseihin ja muiden ulkopuolisten tahojen järjestämiin koulutustilaisuuksiin koulutuksen vastuuhenkilön ja/ toimikunnan hyväksynnän mukaisesti.

Opiskelua ohjaavat yleiskurssit

- tietotekniset taidot, biostatistiikka
- tiedon hankkiminen ja arvioiminen
- epidemiologia, kansanterveystiede
- tutkimusmetodologia, kliininen tutkimus
- opetuksen teoria ja käytäntö

Säteilyturvallisuuskoulutus

Osana erikoistumiskoulutusta koulutettavan tulee suorittaa säteilytyön vastaavan johtajan pätevyyteen vaadittava kurssi ja kuulustelu.

Moniammatilliset johtamisopinnot

Erikoishammaslääkärikoulutukseen sisältyy pakollisena moniammatillisten johtamisopintojen (MoJop) 10 op -opintokokonaisuus, joka suoritetaan valtakunnallisesti yhtenäisten sisältövaatimuksen mukaisesti. Tampereen yliopistossa koulutus koostuu kuudesta lähiopetusjaksosta.

Moniammatillisten johtamisopintojen 10 op:n lähijaksoja voi korvata ainoastaan vastaavilla opin-

noilla toisen lääketieteellisen tiedekunnan opetusohjelmasta. Erikoishammaslääkäri-koulutukseen liittyvä johtamiskoulutus tulee suorittaa jatkumona erikoistumiskoulutuksen aikana.

Moniammatillisten johtamisopintojen kokonaisuus (30 op) rakentuu seuraavista osakokonaisuuksista: pakolliset moniammatilliset johtamisopinnot (10 op), valinnaiset johtamisopinnot (10 op) ja johtamisosaamista laajentavat opinnot (10 op). Erikoistuva hammaslääkäri voi halutessaan suorittaa yhteensä 30 opintopisteen lähijohtajakoulutuksen suorittamalla pakollisena vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta.

Valtakunnallinen kuulustelu / Sivuosa-alueen kuulustelut

Ajantasaiset valtakunnalliset kuulusteluvaatimukset löytyvät [Helsingin yliopiston nettisivuilta](#).

Kuulusteluissa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

PÄÄPAINOALUEENA SUUN MIKROBIOLOGIA

Koulutusohjelman vastuuhenkilö: Professori, kliinisen mikrobiologian erikoislääkäri Olli Silvennoinen, Tampereen yliopiston lääketieteen ja biotieteiden tiedekunta

**Kouluttajat: Dosentti, EHL, FRCPath Riina Richardson, University of Manchester ja Wythenshawe Hospital, UK
Dosentti, EHL Kimmo Suomalainen, suu- ja leukasairauksien yksikkö, TAYS**

**Kuulustelijat: LT,EL, EHL, Hanna Välimaa, Bakteriologia ja oraalimikrobiologia, HUSLAB
Dosentti, EHL, FRCPath Riina Richardson, University of Manchester ja Wythenshawe Hospital, UK**

Osaamisavoitteet

Suun mikrobiologian suuntautumisvaihtoehdon tavoitteena on että koulutettava:

- Hallitsee suun infektioiden ja suuperäisten etäinfektioiden mikrobiologisen diagnostiikan sekä diagnostisten tulosten tulkinnan huomioiden käytetyt menetelmät ja kliinisen tilanteen
- Hallitsee suun infektioiden ennaltaehkäisyn ja hoidon sekä suun alueen toimenpiteiden mikrobilääkeprofylaksikäytännöt
- Hallitsee diagnostisten menetelmien ja mikrobilääkkeiden käytön suun alueen infektioiden
- Hallitsee infektioiden torjunnan ja infektiopidemiologian, mukaan lukien resistenttien mikrobien torjunnan, epidemiologian ja diagnostiikan erityispiirteet suunhoitoyksikössä
- Pystyy ohjeistamaan hammaslääkäreitä ja muita terveydenhuollon ammattiryhmiä suun mikrobiologiaan, diagnostiikkaan, infektiosairauksiin ja infektioiden torjuntaan liittyvissä kysymyksissä sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa
- Kykenee mikrobiologian ja infektio- ja infektio- ja menetelmänkehitystyöhön
- Kykenee oman alansa kehittämis- ja suunnittelutehtäviin
- Hallitsee riittävät tiedot terveydenhuollon hallinnosta ja pystyy toimimaan yhteistyössä muun terveydenhuoltohenkilöstön kanssa työryhmän johtajana tai sen jäsenenä
- Osaa kriittisesti arvioida omaa toimintaansa ja on omaksunut jatkuvan oppimisen toimintamallin

Koulutuksen rakenne ja sisältö

Kolmen vuoden käytännön koulutus sisältää:

Vähintään 9 kk terveyskeskuspalvelua, vähintään 6 kk kliinisen mikrobiologian laboratoriopalvelua, vähintään 12 kk palvelua suu- ja leukasairauksien yksikössä, sekä mahdollisen 3-6 kk palvelujakson erikoisalaan liittyvissä opetus- ja tutkimustehtävissä.

Koulutukseen sisältyvästä sivuosa-alueesta sovitaan tapauskohtaisesti koulutuksen vastuuhenkilöiden kanssa.

Koulutuksen alkaessa vastuuhenkilöt ja koulutettava tekevät henkilökohtaisen koulutussuunnitelman, jossa määritellään käytännön palvelujaksojen toteutus siten että erikoistumiskoulutuksen tavoitteet toteutuvat.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa.

Koulutuksen vaatimukset

- teoriakoulutuksen suorittaminen
- vastuuhenkilöiden hyväksymä lokikirja
- yksi kirjallisuuteen perustuva tutkielma/tutkimustyötä
- käytännön palvelut
- valtakunnallinen pääpainoalueen kuulustelu ja sivuosa-alueen kuulustelu

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Arviointi on koko koulutusajan jatkuva prosessi. Erikoistuva käy vastuuhenkilöiden ja kouluttajien kanssa säännöllisiä keskusteluja koulutuksen tavoitteiden toteutumisesta, sekä pitää erikoisalakohista lokikirjaa koulutuksensa edistymisestä.

Teoreettinen koulutus

Teoreettisen koulutuksen vaatimus on 80 tuntia. Se voi sisältää kurssimuotoista koulutusta yliopistojen jatko- ja täydennyskoulutuskeskuksissa, osallistumista kansainvälisiin kongresseihin ja muiden ulkopuolisten tahojen järjestämiin koulutustilaisuuksiin koulutuksen vastuuhenkilön ja tiedekunnan hyväksynnän mukaisesti.

Opiskelua ohjaavat yleiskurssit

- epidemiologia, kansanterveystiede
- infektioiden torjunta terveydenhuollossa
- ATK-taidot, biostatistiikka
- tiedon hankkiminen ja arvioiminen
- tutkimusmetodologia, kliininen tutkimus
- opetuksen teoria ja käytäntö

Biotieteiden ja lääketieteen yleiskurssit, jotka sisältävät suun mikrobiologian erikoishammaslääkäriin työnsuuntaukseen läheisesti liittyviä aihepiirejä:

- mikrobiologia ja infektiosairaudet
- immunologia ja sen yhteys suuontelon sairauksiin
- pään ja kaulan embryologia, anatomia ja fysiologia
- solujen ja kudosten biokemia ja histologia
- farmakologia
- kivun ja infektioiden ehkäisy ja hoito
- sisätaudit, infektioaudit, korva-, nenä- ja kurkkutaudit, ihotaudit ja allergologia
- yleissairauksien ilmentymät suuontelossa

Erikoisalakohtaiset ajankohtaiset kysymykset:

Lääketieteen ja hammaslääketieteen seminaarit ja koulutustilaisuudet ajankohtaisista suun mikrobiologiaan liittyvistä aiheista.

Moniammatilliset johtamisopinnot

Erikoishammaslääkärikoulutukseen sisältyy pakollisena moniammatillisten johtamisopintojen (MoJop) 10 op -opintokokonaisuus, joka suoritetaan valtakunnallisesti yhtenäisten sisältövaatimuksen mukaisesti. Tampereen yliopistossa koulutus koostuu kuudesta lähiovetusjaksosta.

Moniammatillisten johtamisopintojen 10 op:n lähijaksoja voi korvata ainoastaan vastaavilla opinnoilla toisen lääketieteellisen tiedekunnan opetusohjelmasta. Erikoishammaslääkärikoulutukseen liittyvä johtamiskoulutus tulee suorittaa jatkumona erikoistumiskoulutuksen aikana.

Moniammatillisten johtamisopintojen kokonaisuus (30 op) rakentuu seuraavista osakokonaisuuksista: pakolliset moniammatilliset johtamisopinnot (10 op), valinnaiset johtamisopinnot (10 op) ja johtamisosaamista laajentavat opinnot (10 op). Erikoistuva hammaslääkäri voi halutessaan suorittaa yhteensä 30 opintopisteen lähijohtajakoulutuksen suorittamalla pakollisena vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta.

Valtakunnallinen kuulustelu / Sivuosa-alueen kuulustelut

Ajantasaiset valtakunnalliset kuulusteluvaatimukset voit löytävät [Helsingin yliopiston nettisivuilta](#).

Kuulusteluissa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

HAMPAISTON OIKOMISHOITO ELI ORTODONTIA

Koulutusohjelman vastuhenkilö ja kuulustelija: professori Timo Peltomäki

Osaamistavoitteet

Koulutusohjelma noudattaa v. 1992 julkaistua eurooppalaista oikomishoidon erikoistumisen suositusta (ERASMUS-raportti) ja tämän tarkennettua versiota 2014 (The Erasmus programme for postgraduate education in orthodontics in Europe: an update of the guidelines, European Journal of Orthodontics 2014; 36:340–349).

Koulutuksen suoritettuaan hampaiston oikomishoidon erikoishammaslääkärin tulee:

- Hallita pään alueen, erityisesti leukojen ja hampaiston kasvu ja kehitys sekä tämän liittyminen yleiseen kasvuun ja kehitykseen
- Hallita leukojen ja hampaiston kehityshäiriöiden ja purentavirheiden diagnosointi, hoidon suunnittelu ja toteutus yksilötasolla
- Kyetä suunnittelemaan ja toteuttamaan oikomishoito väestötasolla
- Pystyä toimimaan moniammatillisen hoitotiimin jäsenenä sekä asiantuntijana erikoisalaa koskevissa kysymyksissä
- Kyetä kouluttamaan ja ohjaamaan oikomishoidon seulontaan ja hoidon toteutukseen osallistuvia hoitotiimin jäseniä
- Kyetä seuraamaan ja ymmärtämään erikoisalalan kehitystä ja kirjallisuutta

Koulutusohjelman rakenne ja sisältö

Hampaiston oikomishoidon erikoishammaslääkärin koulutusohjelman kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa ja tästä ajasta vähintään 9 kk terveyskeskuksessa.

Koulutusohjelma koostuu kliinisestä palvelusta, yleisopinnoista, erikoisalakohteisista opinnoista, tutkielmasta, teoreettisesta koulutuksesta, johtamisopinnoista sekä valtakunnallisesta kuulustelusta.

Koulutuksen määrä kolmessa vuodessa yhteensä on noin minimissään 4800 tuntia. Teoreettiset opintojaksot sisältävät luentoja, harjoituksia, seminaareja, kirjallisuuskatsauksia ja ulkopuolisten tahojen järjestämiä kursseja sekä omatoimista opiskelua. Kliinistä työskentelyä on yhteensä minimissään 2000 tuntia.

Kliininen palvelu

Kliininen palvelu on hoitopalvelujen tuottamista. Se suoritetaan erikoishammaslääkärin ohjauksessa erikoistumisvirassa Taysissa ja Tampereen terveyskeskuksessa tai muussa hammashoitopalveluja tuottavassa yksikössä, jonka kanssa Tampereen yliopistolla on hammaslääkärin erikoistumista koskeva koulutussopimus.

Erikoistujan tulee aloittaa vähintään 50 uutta omaa potilasta, jotka edustavat vaikeusasteeltaan erilaisia potilastapauksia. Hoidot tulee dokumentoida kipsimallien, valokuvien ja soveltuvien radiologisten tutkimusten perusteella. Koulutuksen aikana kaksi potilastapausta tulee esittää suullisesti ja kirjallisesti täydellisesti dokumentoituna (hoitokansio). Tapausten diagnoosia, hoitovaihtoehtoja ja -menetelmiä sekä ennustetta tulee kriittisesti pohtia.

Toimipaikkakoulutus

Tavoitteena on perehdyttää erikoistuva hammaslääkäri sekä perusterveydenhoidon että erikoissairaanhoidon toimintaympäristöön, jotta valmistuttuaan työskentely kummassakin organisaatioissa olisi mahdollista. Toimipaikkakoulutus sisältää koko henkilökunnalle suunnattua koulutusta sekä erityisesti lääkäreille suunnattuja hallinnollisia kokoontumisia (yhteensä 2-4 tuntia/vko).

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Erikoistuvan hammaslääkärin tulee osallistua henkilökohtaisen koulutussuunnitelman laatimiseen yhdessä koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa ja neuvotella mm. osallistumisesta ulkopuolisten tahojen järjestämiin kursseihin. Ainakin yhteen kansainväliseen kongressiin osallistumista katsotaan tavoitteeksi erikoistumisen aikana, mieluummin esittämällä tutkielma posterina tai suullisessa muodossa.

Erikoistujan tulee pitää lokikirjaa (oppimispäiväkirjaa) saamastaan koulutuksesta mukaan lukien hoidettujen potilaiden määrä ja diagnoosit. Lisäksi hänen tulee osallistua oman oppimisensa arviointiin ja koulutuksen kehittämiseen.

Teorettinen koulutus

Yleisopinnot

- Tiedon etsintä ja hallinta
- Pään ja kaulan anatomia ja fysiologia
- Kliinisen hammaslääketieteen täydennysjakso
- Tutkimustyön perusteet ja biostatistiikan tulosten tulkinta
- Lääketieteen täydennysjakso (mm. korva, nenä ja kurkkutaudit, foniatria, lastentaudit, lasten ja nuorten psykiatria, neurologia, kasvojen alueen onkologia, psykologia)

Erikoisalohtaiset opinnot

- Ortodonttisen potilaan tutkiminen ja hoidon suunnittelu
- Purentavirheiden diagnostiikka, biometria ja kuvantaminen
- Kraniofakiaalinen kasvu ja kehitys
- Hampaiston ja purentan kehitys
- Purentavirheiden epidemiologia ja seulonta
- Purentavirheiden preventio ja interseptiivinen hoito
- Oikomishoidon periaatteet, mahdollisuudet ja rajoitukset eri ikäkausina
- Oikomishoitoon liittyvät kudosreaktiot
- Oikomishoito hoitotiimissä: ortognaattinen kirurgia, leukanivel, synnynnäisesti puuttuvat hampaat, uniapnea, lastenreuma, huuli-suulakihalkiot ja muut kraniofakiaaliset anomaliat, oraalimotoriset ongelmat

Tutkielma

Itsenäinen tai yhteistyönä tehtävä laaja kirjallisuuskatsaus tai tutkimustyö ja sen pohjalta kirjoitettu raportti tai julkaisu. Tavoitteena on, että jokaisesta tutkielmasta tehdään julkaisu kansainväliseen tai kansalliseen julkaisusarjaan ja lisäksi esitetään työ posterina tai suullisena esityksenä kotimaisessa tai kansainvälisessä kokouksessa.

Säteilyturvallisuuskoulutus

Koulutuksen aikana on osallistuttava Säteilyturvakeskuksen viranomaisohjeen ST-1.7/10.12.2012 mukaiseen 2 opintopisteen (54 h) säteilysuojelukoulutukseen.

Moniammatilliset johtamisopinnot

Erikoishammaslääkärikoulutukseen sisältyy pakollisena moniammatillisten johtamisopintojen (MoJop) 10 op -opintokokonaisuus, joka suoritetaan valtakunnallisesti yhtenäisten sisältövaatimuksen mukaisesti. Tampereen yliopistossa koulutus koostuu kuudesta lähiopetusjaksosta.

Moniammatillisten johtamisopintojen 10 op:n lähijaksoja voi korvata ainoastaan vastaavilla opinnoilla toisen lääketieteellisen tiedekunnan opetusohjelmasta. Erikoishammaslääkärikoulutukseen liittyvä johtamiskoulutus tulee suorittaa jatkumona erikoistumiskoulutuksen aikana.

Moniammatillisten johtamisopintojen kokonaisuus (30 op) rakentuu seuraavista osakokonaisuuksista: pakolliset moniammatilliset johtamisopinnot (10 op), valinnaiset johtamisopinnot (10 op) ja johtamisosaamista laajentavat opinnot (10 op). Erikoistuva hammaslääkäri voi halutessaan suorittaa yhteensä 30 opintopisteen lähijohtajakoulutuksen suorittamalla pakollisena vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta.

Valtakunnallinen kuulustelu / Sivuosa-alueen kuulustelut

Ajantasaiset valtakunnalliset kuulusteluvaatimukset löytyvät [Helsingin yliopiston nettisivuilta](#).

Kuulusteluissa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

KLIIININEN HAMMASHOITO

Koulutusohjelman vastuhenkilö: dosentti Kimmo Suomalainen

Kliinisen hammashoidon osa-alueiden vastuukouluttajat:

Protetiikka ja parentafysiologia Ehl Jarmo Kotiranta, ehl Inese Outakoski, ehl Olli Norppa

Parodontologia Ehl Suvi Korri, dosentti Kimmo Suomalainen

Lasten hammashoito -

Kariologia ja endodontia -

Osaamistavoitteet

Koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa erikoishammaslääkäreitä, jotka

- kykenevät laaja-alaiseen kliinisen hammashoidon diagnostiikkaan, hoidonsuunnitteluun ja hoidon toteutukseen
- kykenevät toimimaan sairaalaympäristössä ja arvioimaan vaikeiden yleissairauksien ja niiden hoitojen ja lääkitysten vaikutuksia diagnostiikkaan, hoidon suunnitteluun ja toteutukseen
- pystyvät toimimaan asiantuntijana erikoisalaansa koskevissa kysymyksissä terveydenhuollon eri toimintaympäristöissä
- kykenevät toimimaan moniammatillisen hoitotiimin jäsenenä ja oman erikoisalansa kouluttajina ja ohjaajina
- kykenevät seuraamaan ja ymmärtämään oman erikoisalansa kirjallisuutta ja kehitystä ja välittämään tietoa eteenpäin

Koulutusohjelman rakenne ja sisältö

Kliinisen hammashoidon erikoishammaslääkärin koulutusohjelman kokonaispituus on 3 vuotta, josta yleensä vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kk terveyskeskuksessa. Koulutettava valitsee yhden pääosa-alueen, joita voivat olla protetiikka ja parentafysiologia, parodontologia, lasten hammashoito sekä kariologia ja endodontia. Pääosa-alueen lisäksi koulutettava suorittaa opintokokonaisuuteen sopivia sivuosa-aineopintoja koulutusohjelman vastuhenkilön kanssa sovittavalla tavalla. Yksi sivuosa-alue tentitään.

Koulutusohjelmaan sisältyy teoreettisia opintoja, tutkielman laatiminen ja kliinistä palvelua. Teoreettiset opinnot koostuvat yleisopinnoista, jotka ovat yhteisiä eri koulutusohjelmille, sekä erikoisalohtaisista opinnoista. Teoreettiset opinnot voivat sisältää luentoja, seminaareja, kirjallisuuskatsauksia, toimipaikkakoulutusta sekä itseopiskelua. Erikoisalohtaisia luentosarja- tai kurssimuotoisia opintoja tulee olla vähintään 80 t.

Erikoisalohtaiset opinnot

Pääosa-alueena protetiikka ja parentafysiologia

Koulutusohjelman suoritettuaan erikoistujan tulee

- hallita vaativien potilastapausten diagnostiikka ja menetelmät, hoidon suunnittelu ja toteuttaminen kaikilla protetiikan, parentatoimintahäiriöiden ja kivunhoidon keskeisillä osa-alueilla.
- tuntea hoitomenetelmiin liittyvä hammaslaboratoriotekniikka ja materiaalivalinta.
- kyetä osallistumaan yhteistyöhön eri erikoisalojen kanssa toteutettuihin vaativiin ja laajoihin potilaan hoitokokonaisuuksiin oman erikoisalansa asiantuntijana.

Pääosa-alueena parodontologia

Koulutusohjelman suoritettuaan erikoistujan tulee tuntea

- terve parodontium
- parodontaalisairauksien luokitus
- parodontaalisairauksien yleisyys, epidemiologia ja etiologia
- parodontaalisairauksien/ peri-implantiitin ehkäisy, diagnostiikka ja hoitoperiaatteet
- parodontaalinen mikrobiologia ja biofilmikonsepti
- parodontaalisairauksien patogeneesi
- riskinarviointi parodontologiassa
- parodontaalisairauksien ei-kirurgisen ja kirurgisen hoidon hoitoperiaatteet
- purennan rehabilitaatio
- parodontaalisairauksien ja yleisterveyden yhteys
- ymmärtää parodontologisen tutkimuksen periaatteet ja menetelmät
- olla perehtynyt terveydenhuollon organisaatioon ja hallintoon
- omaksua jatkuvan oppimisen taidot ja arvioida kriittisesti omaa toimintaa

Pääosa-alueena lasten hammashoito

Koulutusohjelman suoritettuaan erikoistujan tulee tuntea

- Suun lihakset, purenta ja puheen kehitys
- Lasten ravintotottumukset, erityisesti sokerin saanti
- Lasten suu- ja hammassairauksien epidemiologia
- Lapsen suun tutkiminen, diagnostiset välineet ja hoitosuunnitelma
- Lapsen suuhygieniatottumukset ja välineet
- Varhaislapsuuden karies ja sen ehkäisy
- Hammashoitopelon synty, ehkäisy ja hallinta
- Typpioksiduuli-happi-sedaatio hammashoidossa
- Anestesiahammashoidon periaatteet
- Hammashoitokivun ehkäisy ja hallinta lapsilla
- Korjaavan hoidon menetelmät ja materiaalit lapsilla
- Perinnöllisten ja hankittujen hampaiston kehityshäiriöiden hoito
- Maitohampaan pulpanhoito
- Lasten ja nuorten hammastapaturmat, ensiapu ja hoito
- Vakavien yleissairauksien huomioiminen lasten hammashoidossa
- Kehitysvammaisuuden huomioiminen lasten hammashoidossa
- Kallon ja leukojen kasvu
- Hampaiston ja purennan kehitys
- Hammaslääketieteellinen genetiikka
- Purentavirheiden epidemiologia
- Purentavirheiden seulonta ja purennan kehityksen seuranta
- Ortodonttinen varhaishoito*
- Halkiot ja muut kasvojen ja kallon deformiteetit

Koulutusohjelman suoritettuaan erikoistujan tulee

- tuntee kariesin etiologia, epidemiologia ja patogeneesi sekä profylaktiset menetelmät
- kyetä suunnittelemaan ja toteuttamaan kariesriskipotilaiden hoito ja kuntoutus yksilö- ja ryhmätasolla
- tuntee korjaavan hoidon menetelmät ja materiaalit
- tuntee pulpan ja dentiinin biologia ja patologia
- tuntee ja osata eri syistä aiheutuvat pulpan ja juurenhoidon diagnostiikka ja menetelmät
- tuntee syljen ominaisuudet ja merkitys suusairauksien etiologiassa
- tuntee hammasperäisten infektioiden hoitoperiaatteet lääketieteellisillä riskipotilailla

Tutkielma

Osana koulutusohjelmaa erikoistuja laatii tutkielman, joka voi olla itsenäinen tai yhteistyönä tehtävä laaja kirjallisuuskatsaus tai tutkimustyö ja sen pohjalta kirjoitettu raportti tai julkaisu. Tavoitteena on, että jokaisesta tutkielmasta tehdään julkaisu kansainväliseen tai kansalliseen julkaisusarjaan.

Kliininen palvelu

Kliinistä työskentelyä on kolmen vuoden aikana yhteensä noin 3500 tuntia. Kliininen palvelu on hoitopalvelujen tuottamista terveystaloustalouksessa erikoishammaslääkärin ohjauksessa. Yleensä puolet palvelusta suoritetaan Taysissa ja muu osa joko muussa sairaalassa tai terveyskeskuksessa, jonka kanssa on tehty koulutus sopimus.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen tavoitteena on perehdyttää erikoistuva hammaslääkäri toimintaympäristön keskeisiin tehtäviin ja niissä tarvittavaan teoretisessä pohjaan. Toimipaikkakoulutus järjestetään lukukausien aikana säännöllisesti viikoittain maanantaisin ja perjantaisin, yhteensä 56 tuntia lukukaudessa, 112 tuntia vuodessa.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Erikoistujalle nimetään opintojen alkaessa henkilökohtainen ohjaaja, joka seuraa erikoistujan opintojen edistymistä. Kukin erikoistuja laatii koulutuksen käynnistyessä henkilökohtaisen oppimissuunnitelman yhteistyössä ohjaajan kanssa. Oppimista arvioidaan asetettujen tavoitteiden pohjalta säännöllisin väliajoin, kuitenkin vähintään vuosittain. Arvioinnin tukena käytetään säännöllisesti päivitettävää erikoistuvan hammaslääkärin loki kirjaa, johon merkitään kaikki opintojen kannalta merkittävät suoritteet. Erikoistuva hammaslääkäri arvioi myös saamaansa koulutusta ja sen toimivuutta.

Teoreettinen koulutus

Teoreettiset opinnot voivat sisältää luentoja, seminaareja, kirjallisuuskatsauksia, toimipaikkakoulutusta sekä itseopiskelua. Erikoisalakohtaisia luentosarja- tai kurssimuotoisia opintoja tulee olla vähintään 80 t.

Yleisopintoihin sisällytetään omaa pääosa-aluetta mielekkäästi tukeva kokonaisuus, johon voi kuulua esimerkiksi

- Tiedon etsintä ja arviointi
- Tutkimusmetodologia ja epidemiologia
- Atk-aidot, biostatistiikka
- Pään ja kaulan anatomia ja fysiologia

- Lääketieteen täydennysjakso (pääosa-alueesta riippuen esim. korva, nenä ja kurkkutaudit, foniatria, lastentaudit, lasten ja nuorten psykiatria, neurologia, kasvojen alueen onkologia, sisätaudit, infektiosairaudet, mikrobiologia, geriatria, farmakologia, psykologia)

Säteilyturvallisuuskoulutus

Koulutuksen aikana on osallistuttava Säteilyturvakeskuksen viranomaisohjeen ST-1.7/10.12.2012 mukaiseen 2 opintopisteen (54 h) säteilyturvallisuuskoulutukseen .

Moniammatilliset johtamisopinnot

Erikoishammaslääkärikoulutukseen sisältyy pakollisena moniammatillisten johtamisopintojen (MoJop) 10 op -opintokokonaisuus, joka suoritetaan valtakunnallisesti yhtenäisten sisältövaatimuksen mukaisesti. Tampereen yliopistossa koulutus koostuu kuudesta lähioetusjaksosta.

Moniammatillisten johtamisopintojen 10 op:n lähijaksoja voi korvata ainoastaan vastaavilla opinnoilla toisen lääketieteellisen tiedekunnan opetusohjelmasta. Erikoishammaslääkärikoulutukseen liittyvä johtamiskoulutus tulee suorittaa jatkumona erikoistumiskoulutuksen aikana.

Moniammatillisten johtamisopintojen kokonaisuus (30 op) rakentuu seuraavista osakokonaisuuksista: pakolliset moniammatilliset johtamisopinnot (10 op), valinnaiset johtamisopinnot (10 op) ja johtamisosaamista laajentavat opinnot (10 op). Erikoistuva hammaslääkäri voi halutessaan suorittaa yhteensä 30 opintopisteen lähijohtajakoulutuksen suorittamalla pakollisena vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta.

Valtakunnallinen kuulustelu / Sivuosa-alueen kuulustelut

Ajantasaiset valtakunnalliset kuulusteluvaatimukset löytyvät [Helsingin yliopiston nettisivuilta](#).

Kuulusteluissa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

SUU- JA LEUKAKIRURGIA

Koulutusohjelman vastuhenkilö ja kuulustelija: professori Markus Rautiainen

Koulutusohjelman kuvaus

Koulutusohjelma, jonka pituus on 6 vuotta, on tarkoitettu hammaslääkäreille ja lääkäreille.

Asetusmuutoksin Suomessa lakkautettiin 1.1.1999 lähtien lääketieteen erikoisala leukakirurgia (käytännössä kaikki leukakirurgit olivat myös hammaslääkäreitä) sekä hammaslääketieteen erikoisala suukirurgia ja ne yhdistettiin suu- ja leukakirurgian erikoisalaksi, johon voi erikoistua joko lääkärin tai hammaslääkärin tutkinnon pohjalta. 1.1.2013 voimaan astunut asetus erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin tutkinnoista ei tuonut tähän muutoksia.

Erikoiskoulutuksen aikana hammaslääkärit saavat täydentävää lääketieteen koulutusta ja lääkärit täydentävää hammaslääketieteen koulutusta. Muilta osin koulutusohjelma on käytännössä yhteinen. Perustutkinnosta riippuen koulutusohjelmasta valmistuu suu- ja leukakirurgian erikoishammaslääkäreitä tai erikoislääkäreitä. 2000-luvun alussa STM totesi Suomen Kuntaliitolle ja Kunnalliselle työmarkkinalaitokselle, että suu- ja leukakirurgian erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkäritutkinnot tulee rinnastaa toisiinsa. Maan nykyisestä specialistikunnasta yli 80 % on suu- ja leukakirurgian erikoishammaslääkäreitä.

Kansainvälisessä tieteellisessä ja ammatillisessa kirjallisuudessa alasta käytetään yleisimmin nimitystä Oral and Maxillofacial Surgery. Se kuvaa alan toimialuetta paremmin kuin suomalainen nimike suu- ja leukakirurgia.

Osaamistavoitteet

Suu- ja leukakirurgian spesialistin tulee:

- hallita suu- ja leukakirurgian alaan kuuluvien tautien patogeneesi, diagnostiikka ja hoito
- kyetä toimimaan alansa opetus-, suunnittelu-, kehittämis- ja konsultaatiotehtävissä
- kyetä osallistumaan hammaslääketieteen ja lääketieteen eri erikoisalojen väliseen yhteistyöhön

Koulutuksen rakenne ja sisältö

Kuusi vuotta kestävästä erikoistumispalvelusta vähintään 9 kk tulee suorittaa terveyskeskuspalveluna. Kaikki muu erikoistuminen voi tapahtua yliopistosairaalassa. Suotavaa kuitenkin on, että erikoistuvat palvelisivat myös keskussairaalan suu- ja leukakirurgian erikoistumisvirassa. Yliopistosairaalapalvelua tulee olla vähintään 3 vuotta. Terveyskeskuspalvelu voi olla 9 kuukautta pidempikin. Tampereella Taysin suu- ja leukasairauksien pkl ja Tampereen terveyskeskuksen suun terveydenhuollon erikoishoidon ja koulutuksen yksikkö toimivat yhteisissä, Taysin tekonivelsairaala Coxan yhteydessä olevissa Suupoliksi nimetyissä tiloissa. Järjestely mahdollistaa erikoistumispalvelun suorittamisen kokonaankin Suupolilla.

Lääkärin perustutkinnon suorittaminen kestää 6 vuotta ja hammaslääkärin 5,5 vuotta. Hammaslääkäreiltä edellytetään 2 vuoden palvelua hammaslääkärinä ennen erikoistumiskoulutukseen hyväksymistä. Tämän johdosta hammaslääkäriltä menisi perustutkinto-opintojen aloittamisesta suu- ja leukakirurgian specialiteettiin lyhimmillään 13,5 vuotta ja lääkäriltä 12 vuotta. Suu- ja leukakirurgian alalla erikoistumispalveluksi voidaan kuitenkin vastaavan kouluttajan päätöksellä hyväksyä osa erikoistumaan pääsyä edeltävästä 2 vuoden hammaslääkäripalvelusta, mikäli palvelu tukee suu- ja leukakirurgiaan erikoistumista. Samoin edellytyksin myös HLL-tutkinnon jälkeinen 9 kk:n käytännön palvelu tai osa siitä, voidaan lukea erikoistumispalveluksi, mikäli palvelun sisältö sitä

puoltaa. Enimmillään erikoistumispalveluksi voidaan yllä tarkoitettuja palveluja hyväksyä yhteensä 18 kk. Sekä lääkärin että hammaslääkärin tutkinnon suorittaneilla voidaan koulutusta lyhentää enintään 2 vuotta.

Yleisopinnot

Yleisopinnot järjestetään soveltuvin osin yhteisinä muiden hammaslääketieteen ja lääketieteen

erikoiskoulutusohjelmien kanssa. Opetukseen kuuluu seuraavia aihepiirejä: Tiedon hallinta ja etsintä, kirjaston käyttö, tutkimustyön perusteet ja biostatistiikka, kliininen valokuvaus, kliininen mikrobiologia ja immunologia, suupatologia, terveydenhuollon hallinto, säteilyturvallisuus ja moniammatillinen johtamiskoulutus

Täydentävä lääketieteellinen koulutus (erikoishammaslääkäreiden)

Vastuuhenkilöt: Taysin suu- ja leukakirurgian yksikön ylilääkäri / ylihammaslääkäri sekä opintoihin sisällytettävien lääketieteen erikoisalojen vastaavat kouluttajat.

Hammaslääkärinä toimiminen edellyttää melko laajaa lääketieteen osaamista, mikä varmistetaan perustutkintovaiheen opetuksella ja kuulusteluin. Suu- ja leukakirurgeilta edellytettävä lääketieteen täydentävä koulutus sijoittuu kullekin erikoistujalle räätälöityinä palvelu- ja opintojaksoina suu- ja leukakirurgian erikoistumiskoulutuksen eri vaiheisiin. Suu- ja leukakirurgian vastaava kouluttaja ja lääketieteen kunkin täydentävän erikoisalan kouluttaja laativat yhdessä koulutussuunnitelman, joka vahvistetaan erikoistujalle erikoistumisen alkaessa. Opintojen suoritteet (sairaalapalvelu, luennot, seminaarit) kirjataan täydentävien opintojen lokikirjaan ja kunkin erikoisalan vastaava kouluttaja hyväksyy alansa kokonaissuoritteen. Kouluttajan päätöksellä hyväksyntä voi edellyttää myös kuulustelua. Koulutuksesta hyödynnetään osin lääketieteen perusopetuksen ja osin erikoislääkärikoulutuksen opetusohjelmia. Pääosa koulutuksesta kuitenkin on suu- ja leukakirurgian erikoistujille ohjelmoitua palvelua.

Täydentävä koulutus tapahtuu pääosin Taysissa, mutta palveluja voi suorittaa myös kunkin erikoisalan kouluttajan hyväksymissä yliopistosairaalan ulkopuolisissa yksiköissä. Koulutus käsittää teoreettisia opintoja ja sairaalapalvelua seuraavilla aloilla:

Diagnostiikkaa palveleva yleiskoulutus

- Sisätaudit
- Lastentaudit
- Radiologia
- Ihotaudit
- Suu- ja leukakirurgian erikoisalaa tukeva yleiskoulutus
- Anestesiologia ja tehohoito
- Korva-, nenä- ja kurkkutaudit
- Yleiskirurgia
- Ortopedia ja traumatologia
- Plastiikkakirurgia
- Neurokirurgia
- Lastenkirurgia
- Neurologia
- Syöpätaudit

Täydentävä hammaslääketieteellinen koulutus (erikoislääkäreiden koulutusohjelma)

Vastuhenkilöt: Taysin suu- ja leukakirurgian yksikön ylilääkäri / ylihammaslääkäri sekä opintoihin sisällytettävien hammaslääketieteen erikoisalojen vastaavat kouluttajat.

Suu- ja leukakirurgiaan erikoistuminen edellyttää jo opintojen alkuvaiheessa hammaslääkärin kädentaitojen ja välineiden sekä hammaslääketieteen käsitteiden ja -toimenpiteiden perushallintaa. Koska niiden opetus ei sisälly lääkärikoulutukseen, hammaslääketieteen täydentävä koulutus on suu- ja leukakirurgiaan erikoistuvien lääkäreiden erikoistumisen ensimmäinen vaihe. Opinto-oikeuden saaminen ja täydentävään koulutukseen hyväksyminen edellyttävät Therapia Odontologica (Academica-Kustannus Oy, 2008) valikoituihin osioihin perustuvan kirjallisen kuulustelun suorittamista. Erikoistumaan hyväksytyt suorittaa tämän jälkeen 9 kuukautta kestävästä hammaslääketieteen täydentävän opintojakson. Se käsittää tiiviisti ohjattua palvelua Tampereen terveyskeskuksessa, Taysin suu- ja leukasairauksien poliklinikalla, osallistumista hammaslääketieteen teoriaopintoihin Tampereen yliopistossa (ehl-koulutuksen osioita) sekä hammaslääketieteen peruskoulutusta antavassa yliopistossa.

Hammaslääketieteen opinnot sijoitetaan pääosin erikoislääkärikoulutukseen sisältyvään 9 kuukauden terveyskeskuspalveluun

Runko- ja reunakoulutukset

Suu- ja leukakirurgian erikoishammaslääkärikoulutuksessa lääketieteen täydentävä koulutus vastaa erikoislääkärikoulutuksen ns. runkokoulutusta ja reuna-alojen suorittamista.

Suu- ja leukakirurgian erikoislääkärikoulutuksessa olevan on mahdollista suorittaa runkokoulutusta ja reuna-aloja samoin järjestelyin kuin erikoishammaslääkärikoulutuksessa olevat tai sitten erillisinä palveluina lääketieteen täydentäviin opintoihin sisältyvillä aloilla: korva-nenä- ja kurkkutaudit, yleiskirurgia, ortopedia ja traumatologia, plastiikkakirurgia, neurokirurgia tai anestesiologia ja tehohoito. Suu- ja leukakirurgian kouluttajan päätöksellä muukin soveltuva palvelu voidaan lukea erikoistumispalveluksi. Näitä runkokoulutuspalveluja ei kuitenkaan voida hyväksyä erikoistumispalveluksi enempää kuin 15 kuukauden ajalta. Vastaavan kouluttajan päätöksellä runko-koulutukseksi voidaan hyväksyä myös palveluja, jotka on suoritettu ennen suu- ja leukakirurgian erikoistujaksi hyväksymistä.

Erikoisalohtaiset opinnot

Kliininen palvelu

Suu- ja leukakirurgian erikoistumiskoulutus on ensisijaisesti ko. erikoisalan toimipisteissä tapahtuvaan lääkärin työtä. Aluksi työskentely on tiukasti ohjattua. Työn itsenäisyyttä ja vaativuustasoa nostetaan erikoistujan osaamisen karttuessa asteittain, päätyen alan specialistilta edellytettävien perusvalmiuksiin. Suu- ja leukakirurgian diagnostinen ja hoidollinen toimialue jakautuu seuraaviin osa-alueisiin:

- Dentoalveolaarinen kirurgia).
- Suun limakalvosairaudet.
- Suun pehmytkudosten hyvänlaatuiset kasvaimet.
- Leukaluiden (ylä- ja alaleuka) hyvänlaatuiset kystat ja -kasvaimet.
- Akuutit ja krooniset hammasperäiset tulehdukset.
- Leuka- ja kasvoluiden murtumat ja leukojen alueen muut tapaturmaiset vammat.
- Leukojen tulehdukselliset ja muut sairaudet.
- Preproteettinen ja implantotologinen kirurgia (hammasimplantit, luusiirteet, pehmytkudosplastiat)
- Purentalihaksiston toimintahäiriöt ja kiputilat.

- Leukanivelsairaudet ja leukanivelkirurgia.
- Purennan vaikeat poikkeavuudet, leuka-kasvopoikkeavuudet ja kallo-kasvoepämuodostumat (ortognaattinen ja kraniofakiaalinen kirurgia).
- Kielen sairaudet.
- Sylkirauhassairaudet.
- Huuli-suulakihalkiot.
- Suun, leukojen ja kasvojen alueen kiputilat, tuntomuutokset ja oireet.
- Suun ja leukojen pahanlaatuiset kasvaimet (diagnostikka, poistava ja korjaava kirurgia).
- Leukojen ja kasvojen alueen kudospuutosten rekonstruktiot (kirurgia, protetiikka).
- Vaikeiden systeemisten poikkeavuuksien, syndroomien ja yleissairauksien tai niiden hoidon aiheuttamat suun alueen muutokset, komplikaatiot ja riskit.
- Uniapnean hammaslääketieteellinen diagnostikka ja leukakirurginen hoito.

Erikoistuminen pyritään porrastamaan ajallisesti seuraavasti:

Kaksi ensimmäistä vuotta: Alan toiminta sijoittuu terveyskeskuksissa tasoon, jonka kohtuullinen hallinta on välttämätöntä ennen pidemmälle menevää erikoistumista. 9 kk:n pakollisen terveyskeskuspalvelun tulee sijoittua kahteen ensimmäiseen vuoteen. Samoin erikoistujan keskussairaalapalvelu olisi hyvä suorittaa erikoistumisen ensimmäisin vuosina.

3.–4. vuosi: Erikoistujien leikkaustoiminta on kevyemmän kirurgian osalta itsenäistä ja vaativamman kirurgian osalta ensisijaisesti avustajana toimimista. Pääosa lääketieteen täydentävistä opinnoista suoritetaan tässä vaiheessa.

5.–6. vuosi: Leikkaustoiminta tapahtuu pitkälle itsenäisesti, sisältäen avustajina toimivien nuorempien ohjausta. Jaksoon kuuluvat sairaalapalvelut mm. korva-, nenä- ja kurkkutautien, anesthesiologian ja tehohoidon sekä neurokirurgian aloilla. Valtakunnallinen erikoisalan kuulustelu suositellaan suoritettavaksi kahden viimeisen opintovuoden kuluessa.

Yliopistosairaalapalveluun Taysissa liittyy päivystys. Virka-ajan ulkopuolella se on varallaolo- eli vapaamuotoista päivystystä. Kuukautta kohden erikoistujalle tulee keskimäärin yksi viikonloppupäivystys (24 h/vrk) ja 3-4 arkiyöpäivystystä. Tampereella ja Pirkanmaalla terveyskeskuspalvelua suorittavat erikoistujat osallistuvat Pirkanmaan shp:n suun terveydenhuollon päivystykseen Taysin Acutassa olevassa päivystyspisteessä.

Toimipaikkakoulutus

Erikoistumiseen kuuluva teoreettinen toimipaikkakoulutus käsittää luentoja, seminaareja, demonstraatioita, tapauselostuksia, kliinis-patologisia kokouksia, röntgen-meetingejä, kirjallisuuden referointia ja opetuskiertoja. Toimipaikkakoulutuksen laajuus on noin 4–6 tuntia viikossa. Alan perusaiheet kertautuvat koulutustilaisuuksissa 3 vuotiskausittain.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Jokaisella koulutukseen hyväksytyllä on kolmiosainen lokikirja, johon kirjataan 1) kliiniset suoritteet (leikkaukset, leikkausavustukset ja muut toimenpiteet) 2) erikoisalan teoriaopintojen keskeiset suoritteet (toimipaikkakoulutus ja ulkopuolinen koulutus) sekä 3) lääketieteen ja /tai hammaslääketieteen täydentävien opintojen suoritteet. Kaikista kyseisistä osioista laaditaan ohjeelliset erikoistujakohtaiset koulutussuunnitelmat. Ne vahvistetaan erikoistumisen alussa kouluttajan ja erikoistujan allekirjoituksin

Vastaavan kouluttajan ohella kullekin erikoistujalle nimetään henkilökohtainen koulutuksen ohjaaja (tutor), joka yhdessä vastaavan kouluttajan kanssa seuraaja ohjaa erikoistumiskoulutuksen etenemistä.

Ohjaajan ja koulutettavan tulee vähintään kahdesti vuodessa käydä erikoistujan opintojen etenemistä koskeva keskustelu, josta tehdään lokikirjaan merkintä.

Jokaisen erikoistujan edellytetään tekevän itsenäisesti tai yhteistyönä laajahkon kirjallisuuskatsauksen tai tutkimustyön ja sen pohjalta kirjoitetun raportin tai julkaisun. Vaatimustasona pidetään, että tutkielma olisi tarjottavissa julkaisuksi kansainväliseen tai kansalliseen julkaisusarjaan.

Teoreettinen koulutus

Oleellinen osa koulutusta ovat myös suu- ja leukakirurgian erikoisalana ja/tai siihen läheisesti liittyvien alojen koti- ja ulkomaiset kongressit, kurssit ja muut koulutustapahtumat.

Säteilyturvallisuuskoulutus

Koulutuksen aikana on osallistuttava Säteilyturvakeskuksen viranomaisohjeen ST-1.7/10.12.2012 mukaiseen 2 opintopisteen (54 h) säteilysuojelukoulutukseen.

Moniammatilliset johtamisopinnot

Erikoishammaslääkärikoulutukseen sisältyy pakollisena moniammatillisten johtamisopintojen (MoJop) 10 op -opintokokonaisuus, joka suoritetaan valtakunnallisesti yhtenäisten sisältövaatimuksen mukaisesti. Tampereen yliopistossa koulutus koostuu kuudesta lähiopetusjaksosta.

Moniammatillisten johtamisopintojen 10 op:n lähijaksoja voi korvata ainoastaan vastaavilla opinnoilla toisen lääketieteellisen tiedekunnan opetusohjelmasta. Erikoishammaslääkärikoulutukseen liittyvä johtamiskoulutus tulee suorittaa jatkumona erikoistumiskoulutuksen aikana.

Moniammatillisten johtamisopintojen kokonaisuus (30 op) rakentuu seuraavista osakokonaisuuksista: pakolliset moniammatilliset johtamisopinnot (10 op), valinnaiset johtamisopinnot (10 op) ja johtamisosaamista laajentavat opinnot (10 op). Erikoistuva hammaslääkäri voi halutessaan suorittaa yhteensä 30 opintopisteen lähijohtajakoulutuksen suorittamalla pakollisena vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta.

Valtakunnallinen kuulustelu

Ajantasaiset valtakunnalliset kuulusteluvaatimukset löytyvät [Helsingin yliopiston nettisivuilta](#).

Kuulusteluissa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

TERVEYDENHUOLTO

Koulutusohjelman vastuhenkilö ja kuulustelija: professori Satu Lahti, satu.lahti@utu.fi,

Osaamistavoitteet

Terveydenhuollon erikoishammaslääkärin tulee:

- tuntee terveyden, sairauden ja sosiaalisen ympäristön kehityssuunnat Suomessa ja maailmalla sekä ymmärtää näiden vaikutukset omaan toimintaympäristöön
- ymmärtää terveydenhuollon toimintatapojen perusteena olevan tieteellisen tiedon karttumisprosessi sekä osata kriittisesti arvioida, soveltaa ja tuottaa tutkimustietoa oman toimintaympäristön tarpeisiin
- osata arvioida väestön terveyspalvelujen tarvetta, niiden vaikuttavuutta, tehokkuutta ja laatua
- tuntee terveydenhuollon suunnittelu- ja päätöksentekojärjestelmä sekä terveydenhuoltoa koskevat säädökset ja etiikka
- tuntee suuterveyden edistämiskeinot ja suusairauksien ehkäisymenetelmät sekä osata soveltaa niitä toimintaympäristössään
- tuntee sosiaali- ja terveydenhuollon moniammatillisen johtamisen perusteet ja osata soveltaa näitä omassa toimintaympäristössä
- osata kriittisesti arvioida omaa toimintaansa ja omaksua jatkuvan oppimisen toimintamalli

Koulutusohjelman rakenne ja sisältö

Terveydenhuollon erikoishammaslääkärin koulutusohjelman kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa. Terveydenhuollon erikoishammaslääkärikoulutus suoritetaan yliopiston hyväksymässä erikoisalan koulutukseen tarkoitettussa virassa, toimessa tai tehtävässä.

Koulutuksen sisältö

Koulutus koostuu käytännön koulutuksesta, joka sisältää toimipaikkakoulutuksen, teoreettisesta koulutuksesta sekä oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämistä ja arvioinnista. Lisäksi koulutukseen kuuluu valtakunnallinen erikoisalakohmainen kuulustelu.

Käytännön koulutus

Terveydenhuollon koulutusohjelman käytännön koulutus sisältää toimimisen terveydenhuollon suunnittelu-, seuranta- ja arviointitehtävissä siihen soveltuvissa organisaatioissa (esim. yliopisto, sosiaali- ja terveysministeriö, THL, Kela, aluehallintovirasto, terveyskeskus). Koulutuksesta vähintään 9 kk tulee suorittaa terveyskeskuksessa. Käytännön koulutukseen liittyy toimipaikkakoulutus, joka sisältää osallistumisen organisaatioiden säännölliseen toimintaan kuten kokouksiin, seminaareihin ja koulutustilaisuuksiin.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Erikoistuva hammaslääkäri laatii koulutuksen alussa henkilökohtaisen oppimissuunnitelman, jota tarkennetaan opintojen edetessä. Henkilökohtaisen oppimissuunnitelman pohjana ovat erikoistuvan ja kouluttajan yhdessä asettamat tavoitteet koulutukselle. Osaamista arvioidaan koulutusohjelman tavoitteiden pohjalta säännöllisin väliajoin kouluttajan kanssa, ja vastuuhenkilön kanssa vähintään vuosittain. Arvioinnin tukena käytetään säännöllisesti päivitettävää oppimispäiväkirjaa. Erikoistuva hammaslääkäri arvioi myös samaansa koulutusta ja sen toimivuutta sekä antaa palautetta kouluttajalle ja vastuuhenkilölle.

Teoreettinen koulutus

Teoreettisten opintojen tavoitteena on perehdyttää koulutettava terveydenhuollon hallinto- ja asiantuntija-tehtävissä tarvittaviin tietoihin, taitoihin ja niiden soveltamiseen. Opinnot valitaan niin, että ne muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, joka rakentuu oppijan aiemman tiedon ja kokemuksen sekä tavoitteiden mukaan. Erityisesti perehdytään tiedon hankintaan ja kriittiseen arviointiin, omaa toimintaympäristöä koskevan tiedon tuottamiseen, menetelmäopintoihin, hallintoon, johtamiseen, suunnitteluun sekä eettisiin ja taloudellisiin kysymyksiin. Teoreettisia opintoja tulee olla vähintään 60 opintopistettä, joiden lisäksi tehdään opinnäytetyö, joka on laajuudeltaan 20 opintopistettä.

Moniammatilliset johtamisopinnot

Erikoishammaslääkärikoulutukseen sisältyy pakollisena moniammatillisten johtamisopintojen (MoJop) 10 op -opintokokonaisuus, joka suoritetaan valtakunnallisesti yhtenäisten sisältövaatimuksen mukaisesti. Tampereen yliopistossa koulutus koostuu kuudesta lähiopetusjaksosta.

Moniammatillisten johtamisopintojen 10 op:n lähijaksoja voi korvata ainoastaan vastaavilla opinnoilla toisen lääketieteellisen tiedekunnan opetusohjelmasta. Erikoishammaslääkärikoulutukseen liittyvä johtamiskoulutus tulee suorittaa jatkumona erikoistumiskoulutuksen aikana. Moniammatillisten johtamisopintojen kokonaisuus (30 op) rakentuu seuraavista osakokonaisuuksista: pakolliset moniammatilliset johtamisopinnot (10 op), valinnaiset johtamisopinnot (10 op) ja johtamisosaamista laajentavat opinnot (10 op). Erikoistuva hammaslääkäri voi halutessaan suorittaa yhteensä 30 opintopisteen lähijohtajakoulutuksen suorittamalla pakollisena vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta.

Terveydenhuollon erikoishammaslääkärikoulutuksessa moniammatilliset johtamisopinnot voidaan sisällyttää henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa joko käytännön koulutukseen, teoreettiseen koulutukseen tai molempiin.

Valtakunnallinen kuulustelu

Ajantasaiset valtakunnalliset kuulusteluvaatimukset löytyvät [Helsingin yliopiston nettisivuilta](#).

Kuulusteluissa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

